

lige Tider ikke er gaaet tilbage, maaste snarere lidt frem, idet Udbyttet af de indirekte Skatter er steget stærkere end Befolkningen. Men ganske vist er denne Stigning ikke paa nogen Maade at stille ved Siden af den Stigning, der fandt Sted i det foregaaende Aaar, fra Begyndelsen af 70erne til Begyndelsen af 80erne. I 1870—75 gavede de indirekte Skatter knapt 25 Millioner, i 1880—85 33½ Million; altsaa den Gang var der en Stigning af over 8 Millioner, eller omtrent 1/3. — Medens nu altsaa Indtægterne som Helhed kun omtrent have holdt Skridt med Befolkningens Tilvækst, viser Forholdet sig at være et ganske andet, naar vi se paa Udgifterne. Udgifterne til den centrale Styrelse, det vil sige til Kongehuset, Rigsdagen og Statsraadet, ere uforandrede. Udgiften til Statsgældens Forrentning har været synkende, idet den er gaaet ned fra 8½ Million i det første Jemaar til 7½ i det andet og 6½ i det tredje. Nu vil denne Post paa Grund af de nye Statslaan utvivlsomt blive forhøjet. Hvad Udgifterne paa § 27 angaar, Afdrag paa Gæld og Udgifter til offentlige Arbejder, var denne Post i de 3 Jemaar 8, 6¾ og 8 Millioner. Der er altsaa heller ikke her nogen væsentlig Forstel. Stigningen ligger derimod paa de to store Grupper af Udgifter, som man kan sammenfatte under Betegnelserne: de militære og de civile Udgifter. Hvad de første angaar, androge de i Jemaaret 1880—85 18¾, i det næste Jemaar 25¾ og i det sidste omtrent 26 Millioner. Det er altsaa en Stigning af over 7 Millioner eller henimod 40 pCt. Det samlede Beløb, som er udgivet til militære Foranstaltninger i samtlige 10 provisoriske Aar, er omtrent 260 Millioner Kr. Hvis man vil gaa ud fra, at den Udgift, der fandt Sted i 1880—85, kan betragtes som den normale — det skal jeg lade staa hen, den beløb sig som anført til omtrent 18,700,000 Kr. — komme vi til det Resultat, at i disse 10 Provisorieaar have de ekstraordinære militære Udgifter andraget omtrent 70 Millioner. For at ikke ærede Medlemmer, som maaste ere mindre fortrolige med Statsregnskabs eller Finanslovens Opstilling, skulle tage fejl af disse Summer, bemærker jeg, at de militære og civile Udgifter for en stor Del ere fildrede ind mellem hinanden paa de forskellige Paragraffer, og at man maa foretage en Udskilning af dem for at komme paa det rene med den virkelige Størrelse. De Tal, jeg her nævner, hvile paa en saadan foretagen Udskilning.

Medens nu altsaa Stigningen af de militære Udgifter har været gealtig, er det

dog intet i Sammenligning med den Stigning, som har fundet Sted paa den anden Klasse af Udgifter, de civile. Udgiften her til var i 1880—85 12¼ Million, i det næste Jemaar 16¼ Million og i det tredje Jemaar 21¼ Million. Det er altsaa paa ti Aar en Stigning af 9 Millioner Kr. eller omtrent af 75 pCt. Men hvad mere er, medens Militærudgifterne naaede Maximum i Aarene ved 1890, da de vare oppe paa over 29 Millioner Kr., have de siden den Tid været nedadgaaende, efterhaanden som Gribben er bleven møttet, og efter sidste Regnskabsaar udgjorde de, naar vi fradrage Udgifterne til de to Forters Juldsørelse, 20¾ Million Kr. Det bliver altsaa en Stigning af 2 Millioner paa 10 Aar. De civile Udgifter derimod ere stadig stigende fra Aar til Aar. Tallene for de sidste 5 Aar ere: 18¾ Million, 20 Millioner, 21¼ Million, 22¼ Million og 23¼ Million; altsaa for det sidste Aars Vedkommende er der med et rundt Tal en Fordobling af Udgiften mod for 10 Aar siden. Vi ere paa 10 Aar fra en Udgift af 12 Millioner Kr. til denne Kreds af Udgifter komne op til 24 Millioner. Nu skal jeg ganske henstille til enhver selv at overveje, hvor stor Glæde og Gavn denne forøgede Udgift har skaffet os, og om man tror, at en yderligere Forøgelse med andre 12 Millioner Kr. vil gøre Livet synderlig lysere og glædeligere for os, end det er nu. Det bliver enhver's Sag at afgøre. Men sikkert er det, at vi ere komne til det Punkt, da vi maa være forberedte paa at se os om efter ny Indtægtskilder, i Fald vi ville fortsætte paa samme Maade. Jeg maa endnu tilføje en lille Bemærkning, inden jeg forlader dette Emne. Man hører ofte saadanne Udtalelser om vore Skatteforhold, at man kunde blive tilbøjelig til at tro, at der er en almindelig Følelse her i Landet af, at det, som vi mest lide under, er, at vore Skatter ere altfor lave. Man faar ofte det Indtryk, at Folk ligefrem genere sig ved at se paa vor usselige lille Skattebyrde, medens man i Udlandet kan fremvise ganske anderledes smukke, veludviklede Eksemplarer af denne Kæde. Jeg tror, at det kan tjene til nogen Beroligelse for bekymrede Patrioter, hvis Nationalstolthed føler sig saaret ved at komme altfor langt ned i Skatelisten, at foretage en Sammenligning, i alt Fald med vor nærmeste Naboetat. Jeg indrømmer, at vi paa dette som paa adskillige andre Omraader ikke kunne maale os med Frankrig, men det er en Uergerrighed, vi maa opgive. Nærmere ligger det at sammenligne os med Tykland. Det er imidlertid vanskeligt at foretage en direkte Sammenligning paa Basis